

TREBALL EN COMÚ

EL MODEL DE PARTICIPACIÓ DELS CONSELLS ESCOLARS MUNICIPALS I DE DISTRICTE DE BARCELONA

En aquest article us volem explicar el model de participació que han desenvolupat el Consell Escolar Municipal de Barcelona i els Consells Escolars Municipals dels Districtes de la ciutat. Uns models que ens han donat resultats. Un exemple del seu funcionament és el treball de debat que s'ha fet sobre el Pacte Nacional per a l'Educació proposat pel Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya.

En un estat democràtic la participació és un dels valors fonamentals. El nostre sistema escolar ha establert la participació com un dels pilars bàsics i li ha reconegut espais en els diversos nivells: en el centre, en el municipi, a escala territorial, autonòmica i de l'estat. La participació, però, no ve donada només pel reconeixement i l'existència d'uns òrgans, sinó que cal creure-hi, desenvolupar-la, exercir-la i liderar-la. No hi ha un únic model per desenvolupar-la sinó que el més important és que cada organisme trobi els instruments que siguin més útils als seus membres. Sovint s'ha dit que a participar se n'aprèn participant, i crec que podem afegir que és l'única manera d'aprendre'n.

COM TREBALLEN ELS CONSELLS ESCOLARS MUNICIPALS A BARCELONA

El Consell Escolar Municipal de Barcelona (CEM) treballa normalment a través de comissions. Els diferents membres que ho desitgen s'apunten a les comissions de treball en funció del seu interès i disponibilitat. El Consell Escolar Municipal de Barcelona té quatre comissions aprovades i en funcionament a més de la comissió permanent. El consell es reuneix també en plenari com a mínim dues vegades l'any.

En les sessions plenàries, el Consell és informat per part de la Presidència de l'actuació municipal que es considera rellevant i rep informació derivada de les actuacions de l'administració educativa o del Consell Escolar de Catalunya; realitza també el seguiment del treball que desenvolupen les comissions; coneix, analitza, valora i aprova, quan cal, els informes o dictàmens que li presenten alguna de les comissions de treball, o la secretaria del Consell.

Els Consells Escolars Municipals de Districte (CEMD) funcionen autònomament i tenen també estipulades i aprovades diverses comissions a través de les quals actua ordinàriament i respon de la seva actuació en el Consell Plenari que es reuneix periòdicament.

A través de les comissions, els consells, que aproven anualment un pla de treball, impulsen les línies que consideren d'actuació prioritària.

Cada any, però, sorgeix algun tema que es considera prioritari i sobre el qual cal un posicionament de tota la comunitat educativa de la ciutat aplegada en els consells. Són temes que exigeixen un treball a nivell de ciutat, transversal i que doni com a resultat un producte final fruit de l'aportació de tothom que hi hagi volgut participar.

En aquests casos tenim com a objectiu principal implicar al màxim la comunitat educativa de la ciutat representada als consells tant a escala de districte com a escala de ciutat. Ens hem de dotar, doncs, d'una metodologia que inclogui uns criteris de treball que siguin participats, que tots els consellers i conselleres que tinguin coses a dir les puguin expressar, que reculli la riquesa de la diversitat d'opcions i opinions presents en uns òrgans tant plurals com són els consells.

«Tenim com objectiu principal implicar al màxim la comunitat educativa de la ciutat representada als consells.»

EL TREBALL TRANSVERSAL

Per treballar els temes de forma transversal i implicar al màxim els membres optem per fer un treball en diferents fases:

- Primer, ens cal donar la màxima **informació** perquè tinguem un punt de partida tan homogeni com es pugui. Per això, preparam dossiers amb informació d'interès sobre el tema, celebrem una o diverses jornades per conèixer aportacions, reflexions, punts de vista des de diversos posicionament, a fi d'obtenir una visió global.

Aquesta fase va adreçada a tots els membres dels Consells escolars Municipal de Districte i de ciutat, i també convidem els representants municipals membres dels consells escolars dels centres públics de la ciutat.

- La següent fase és de **debat**.

Normalment aquesta fase es realitza a partir de la comissió del CEM corresponent o aquella que s'hagi posat en marxa expressament, amplificada amb una representació de cada districte.

Es parteix d'un text que s'elabora prèviament. Normalment es constitueix una permanent amb la presidència del grup i altres membres que hi han volgut ser per fer la primera redacció o per confeccionar un esquema. Aquest és l'instrument base que serveix per iniciar el debat. El text o l'esquema es va modificant o enriquint a partir de les diferents aportacions del conjunt.

Són debats on tothom se sent lliure per intervenir, defensar els punts de vista, apropar postures, consensuar si cal, o, si això no és possible, mostrar les diferents postures i opinions. Són moments molt rics on s'exerceix plenament la participació, s'escolta, es dialoga i es construeix en comú. En definitiva, es treballa per a la cohesió de la comunitat educativa de la ciutat.

Així arribem a elaborar un document que presentem als membres de la comissió permanent quan cal, pel vist i plau inicial i o esmenar allò que considerin procedent. El document, així treballat, es passa als Consells Escolars de Districte.

LA FASE DE TREBALL ALS CONSELLS ESCOLARS DE DISTRICTE

Cada consell s'organitza per treballar el document sorgit de la comissió central en el termini que s'ha estipulat a nivell general. Fruit del treball, el document, normalment, rep aportacions, suggeriments i/o esmenes que es fan arribar a la comissió de treball central. Moltes vegades els consells de districte treballen en comissions o plenaris ampliats en els quals conviden a participar les presidències dels consells escolars de centre que hi vulguin assistir.

La propera fase és de treball en la comissió central, on s'analitzen les aportacions dels districtes i s'incorporen o desestimen o es deixen les diverses opcions, si la comissió ho considera adient.

A partir d'aquí ja hi ha un document que s'envia a tots els membres del CEM de Barcelona i es porta a aprovació en una sessió plenària que es convoca expressament. A aquesta sessió es conviden també en qualitat d'observadors els membres dels districtes que han participat directament en les discussions.

Els darrers anys el consell ha treballat diversos temes amb aquesta metodologia participativa, com han estat els criteris per l'adequació del mapa escolar de Barcelona o l'informe sobre el temps i l'organització del calendari i l'horari escolar. ■

Secretaria del Consell Escolar Municipal de Barcelona
cem@mail.bcn.es

EL PROCÉS PARTICIPATIU SOBRE EL PACTE NACIONAL PER A L'EDUCACIÓ

Tot i disposar de poc temps i coincidir amb el procés electoral de renovació parcial dels consells escolars dels Districtes, el Consell Escolar Municipal de la ciutat de Barcelona i els Consells Escolars dels Districtes han volgut participar en el debat sobre el Pacte Nacional per a l'Educació proposat per la Conselleria d'Educació de la Generalitat de Catalunya i així contribuir amb les aportacions i reflexions de la comunitat educativa de la ciutat al debat general.

Fase informativa

Es va iniciar el debat amb una sessió informativa que va tenir lloc el dia 26 de gener on diferents experts coordinadors o membres dels diferents grups de treball de la Conselleria van exposar les idees generals de les cinc ponències marc: professorat, autonomia de centres, família i educació i coresponsabilitat dels ajuntaments amb l'educació.

Fase de debat

Les persones participants a la sessió informativa es van apuntar a les diferents taules de debat. Es van organitzar tres grups, presidits per diferents membres de la comissió permanent del CEM que presentaven i dinamitzaven les taules de debat.

El primer grup va tractar les ponències relacionades amb professorat i autonomia de centres; el segon grup sobre família i educació, i igualtat d'oportunitats i llibertat d'ensenyament en el servei públic educatiu, i el tercer grup sobre coresponsabilitat dels ajuntaments amb l'educació.

Cada grup va acordar el sistema de treball i es va reunir les vegades que va considerar oportunes. A cada sessió es recollien les aportacions. Fruit del debat i dels criteris que ha anat elaborant el CEM a partir de diferents reflexions sobre els temes i que figuren en diferents publicacions, es van elaborar dos documents que es van presentar en una sessió de treball de posada en comú.

Els documents

Un document respon a les preguntes que formula cada ponència, i l'altre és un document general on es fa una anàlisi general de les ponències amb els buits que presenten, i un apartat per a cada ponència amb els acords i propostes més rellevants. Aquest és el document que s'enviarà a les persones participants als debats i als membres de la permanent del Consell i que, amb el seu vist i plau, s'enviarà als CEMD.

Paral·lelament, els CEMD han estat fent el procés electoral que ja hem esmentat anteriorment. Alguns districtes faran sessions de treball per conèixer i fer aportacions al document elaborat i, en tot cas, tractaran el document en els plenaris que han tingut lloc durant el mes de març per a constituir el nou consell sorgit de les eleccions efectuades. Cada districte ha convidat els consells escolars dels centres a participar, ja sigui enviant les seves propostes o assistint i participant a la sessió plenària per a fer-hi aportacions. Les propostes que es realitzin seran analitzades en el marc de la comissió permanent del CEM, ampliada amb aquelles persones que formaven part de les meses de les ponències, i d'aquí sorgirà el document final que es portarà per a l'aprovació del Consell Plenari convocat amb aquest únic punt del dia. A aquest plenari podran assistir com a observadores aquelles persones que han participat directament en les comissions de treball.

El document aprovat en el Consell Plenari del CEM s'enviarà al Consell Escolar de Catalunya i serà l'aportació que la comunitat educativa de la ciutat de Barcelona farà al debat sobre el Pacte Nacional per a l'Educació que ha de servir com a base per elaborar la Llei Catalana d'Educació.

Per a més informació:

www.bcn.es/cem

(podeu consultar documents sobre la constitució i funcionament del Consell Escolar Municipal i dels Consells Escolars de Districte).

Per a més informació:

www.gencat.net/educacio/pacte